

«Соборність України – соборність наших душ»

***Моя країна - Україна!
У світі кращої нема.
Вона Соборна і єдина,
Моя Вітчизна дорога.***

О. Калина

тематичний вебліографічний огляд

День Соборності України відзначається 22 січня. Це свято офіційно встановлене у 1999 році, враховуючи велике політичне та історичне значення об'єднання УНР і ЗУНР для утворення єдиної (соборної) української держави. Акт Злуки увінчав соборницькі прагнення українців обох частин України – Наддніпрянщини та Надністрянщини – щонайменше з середини ХІХ століття. Це була основоположна подія для українського державотворення. 24 серпня 1991 року позачергова сесія Верховної Ради УРСР ухвалила Акт проголошення незалежності України. Його підтримали українці на Всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року. Ця подія стала відправною точкою для відліку історії сучасної Української державності. Вперше у ХХ столітті українська незалежність була проголошена 22 січня 1918 року ІV Універсалом Української Центральної Ради. Роком пізніше, 22 січня 1919 року, у Києві на Софійській площі було проголошено Акт Злуки (об'єднання) українських земель, в єдину Україну, стверджувалось об'єднання двох тодішніх держав УНР та ЗУНР, що постали на уламках Російської і Австро-Угорської імперій, в єдину соборну Українську державу. У тексті Акта Злуки ішлося: «Однині воєдино зливаються століттями одірвані одна від одної частини єдиної України – Західно-Українська Народна Республіка (Галичина, Буковина і Угорська Україна) і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України. Однині є єдина незалежна Українська Народна Республіка».

Перше святкування Соборності відбулося 22 січня 1939 року у Карпатській Україні (м. Хуст), на той час - автономній республіці Чехо-Словаччини. Цього дня під синьо-жовтими прапорами відбулась тридцятитисячна маніфестація місцевого населення, яке з'їхалось до столиці Карпатської України з усіх куточків краю згадати події 20-річної давнини. Яскравим проявом єдності, волі українського народу до свободи став «живий ланцюг», організований патріотичними силами 21 січня 1990 року з нагоди 71-ї річниці проголошення Акту Злуки. Мільйони тоді ще радянських українців узялись за руки від Києва до Львова, відзначаючи це свято. Відтоді в Україні «живі ланцюги» створювались неодноразово, символізуючи єдність українського народу, а День Соборності наразі відзначається на державному рівні вже щороку.

Сьогодні Україна продовжує боротьбу за незалежність і соборність. Тому соборність залишається на порядку денному національних завдань. Цілісна Україна – це повернення окупованих Криму і окремих районів Донеччини та Луганщини.

Ресурси інтернет за темою:

1. Адамович С. В. Соборність та регіональний розвиток у суспільно-політичному житті незалежної України : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01 / С. В. Адамович ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2011. – 34 с. – Режим доступу : <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/7818/1/2> (дата звернення 29.11.2022).

Вивчення суспільно-політичних особливостей регіонів дозволить використати політичне й культурно-духовне різноманіття України для зміцнення держави, адаптації європейського досвіду взаємовідносин між регіонами і національними урядами, сприятиме пошуку додаткових джерел для консолідації українського суспільства.

2. Аніщук Н. В. Історія і перспективи української державності : навч.-метод. посібник / Н. В. Аніщук ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – Одеса : Юрид. літ., 2021. - 88 с. - (Навчально-методичні посібники). – Режим доступу :

<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/14946/96.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
(дата звернення 29.11.2022).

У посібник включено тематичний план навчального курсу «Історія і перспективи української державності», який включає теми, що розглядаються на лекціях і практичних заняттях, а також теми, що передбачені в рамках самостійної роботи для підготовки до заліку.

3. Бевз Тетяна. Соборність України: виклики і загрози / Тетяна Бевз // Наук.записки. – [2016?]. – Вип. 1 (93). – С. 269 – 281. - Режим доступу :

https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/11/bevz_sobornist.pdf (дата звернення 01.11.2022).

У статті окреслено вагомість соборності України для сьогодення. Визначено виклики та загрози для соборності України, які існують у сучасних умовах. Побіжно розглянуто еволюцію ідеї соборності в Україні. Показано позицію політиків та науковців на процесі соборності. Соборність для України – це єдність багатоманітності, об'єднання навколо спільного стрижня, яким є українська державність, українська ідентичність. Термін «соборність» включає в себе єдність і згуртованість

4. Білоцерківський В. Я. Історія України : навч. посібник / В. Я. Білоцерківський. – 3-тє вид., випр. і допов. – Київ : ЦУЛ, 2007. - 536 с. - Режим доступу :

https://shron1.chtyvo.org.ua/Bilotserkivskyi_Vasyl/Istoria_Ukrainy_vyd3.pdf (дата звернення 07.11.2022)

У пропонованому навчальному посібнику на основі досягнень гуманітарних наук кінця ХХ - початку ХХІ ст. переосмислюється історичне минуле України, висвітлюються як події сивої давнини, так і недавні (виклад українського історичного процесу завершено у 2006 р.). У виданні здійснюється об'єктивне, правдиве, без стереотипів, міфологізації та місцевого «зверх патріотизму» висвітлення найважливіших подій історії нашої Батьківщини — України, її державності та духовності. Сформульовано власні точки зору на окремі історичні явища.

5. Бойко О. Д. Історія України : посібник / О. Д. Бойко. - 2-ге вид., допов. – Київ : Академія, 2002. - 656 с. - (Альма-матер). - Режим доступу :

https://ftfsite.ru/wp-content/files/istorija_ukrajiny_bojko.pdf (дата звернення: 12.12.2022)

У підручнику стислою й доступною мовою розглядаються найважливіші віхи та події української історії і культури з давніх часів до сьогодення. У процесі підготовки до друку цього видання уточнено деякі формулювання, розширено, конкретизовано висвітлення окремих подій і фактів, які розглядаються в єдностях та суперечностях різноманітних тенденцій з осмисленням їх витоків, обумовленості мотивів вчинків конкретних історичних постатей. Виклад подій доведено до середини 2001 р. Посібник рекомендується студентам, викладачам вищих навчальних закладів.

6. Гай-Нижник П. П. УНР та ЗУНР: становлення органів влади і національне державотворення (1917-1920 рр.) : монографія / П. П. Гай – Нижник. – Київ : ЩеК, 2010. – 304 с. - Режим доступу :

https://shron3.chtyvo.org.ua/Hai-Nyzhnyk_Pavlo/UNR_ta_ZUNR_stanovlennia_orhaniv_vlady.pdf? (дата звернення 08.12.2022)

В монографії здійснене комплексне дослідження проблем взаємовідносин УНР і ЗУНР у 1918-1920 рр., визначено передумови й причини об'єднавчого процесу, характеризуються події, пов'язані з умовами укладання Акту злуки, дається їх оцінка. Розкрито основні організаційні заходи по втіленню ідей соборної єдності України в політичній, економічній, військовій і культурній сферах.

7. Гай-Нижник П. Українська дипломатія й міжнародна фінансова політика урядів Центральної Ради, Української Держави (Гетьманату) та Директорії УНР (1917–1922 рр.) : монографія / Павло Гай Нижник ; НДІ українознавства МОН України, Дипломат. акад. України при МЗС України. - Київ : Дуліби, 2016. - 532 с. - Режим доступу :

<http://ndiu.org.ua/images/book/ukr-dypl.pdf> (дата звернення: 12.12.2022)

У новій монографії доктора історичних наук П. П. Гай-Нижника висвітлюється діяльність українських дипломатів та урядовців у контексті ведення міжнародної

фінансової політики урядами Центральної Ради, Гетьманату та Директорії протягом 1917–1922 років. Автор аналізує багатогранні аспекти міжнародної фінансової політики Української Держави та Української Народної Республіки у співставленні із внутрішньою та зовнішньою політикою, а також з огляду на загальний фінансово-економічний та державно-політичний курс національно-державного відродження України.

8. Західно-Українська Народна Республіка та її місце в історії українського державотворення (до 100-річчя проголошення): зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. (Львів, 1 листоп. 2018 р.) / І. Й. Бойко (голова редкол.), А. В. Кольбенко, І. Б. Усенко [та ін.] ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Юрид. ф-т, Каф. історії держави, права та політико-правових учень, Міжнар. асоц. істориків права. – Львів : Вид-во Львів. нац. ун-ту, 2018. – Вип. 2. – 280 с. – Режим доступу :

<https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Materialy-KONFERENTSIYI-lystopad2018-3-2.pdf> (дата звернення: 01.12.2022).

Розвиток сучасної української юридичної науки зумовлює підвищений інтерес вчених-правознавців до проблематики історії національного державотворення. Особливу сторінку в цьому контексті займає Західноукраїнська Народна Республіка, якій присвячена Всеукраїнська наукова конференція «Західно-Українська Народна Республіка та її місце в історії українського державотворення, до 100-річчя проголошення»

9. Земзюліна Н. І. Новітня історія України : навч.-метод. посібник з організації самост. роботи студентів / Н. І. Земзюліна, А. Г. Морозов, В. К. Мотуз ; М-во освіти і науки України, Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Навч.-наук. ін-т історії і філософії. – Черкаси : Вид-во ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2010. – 196 с. - Режим доступу :

http://eprints.cdu.edu.ua/142/1/%D0%9D%D0%9C%D0%9A_%D0%B7_%D0%9D%D0%86%D0%A3.pdf (дата звернення 07.12.2022)

У підручнику висвітлено розвиток української державності, етнодержавотворчі процеси, становлення української нації у контексті загальноєвропейських історичних процесів.

10. Іваненко В. В. Історія і культура України [Текст] : електрон. підруч. для студентів природнич. і техн. спец. / В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик. – Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ ім. Олеса Гончара, 2016. – 206 с. - Режим доступу :

http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/4653/1/Ukraine_history.pdf (дата звернення 07.11.2022)

У підручнику на основі сучасних підходів пізнання минулого, стислою й доступною мовою розглядаються найважливіші віхи та події української історії і культури з давніх часів до сьогодення.

11. Іванов В. М. Історія держави і права України. Ч. II. : навч. посіб. / В. М. Іванов ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – Київ : Вид-во МАУП, 2003. – 224 с. – Режим доступу : https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/pr3_09.pdf (дата звернення: 01.12.2022).

У навчальному посібнику висвітлено процеси державно-правового розвитку України від лютневої революції у Петрограді до сьогодення. Розглянуто коли утворилася Українська національна держава (1917-1920 рр.).

12. Історія та культура України : навч.-метод. посіб. (у схемах і таблицях) / Бліхар В. С., Гетьманчук М. П., Андрушко Л. М., Сіромська Г. М. ; за наук. ред. В. С. Бліхара ; М-во внутр. справ України, Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів : ПП «Арал», 2018. - 480 с. - Режим доступу :

<http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/546/1/%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B E%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1 %8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%202018.pdf>

(дата звернення 07.12.2022)

Текст викладений у вигляді таблиць і схем, що значно спрощує здобувачам вищої освіти поглибити знання з історії та культури України; самобутності українського народу, його історії та культури; бачення історії України та сприйняття її культури, як невід'ємної складової світового історичного процесу та світової культурної спадщини.

13. Історія України : курс лекцій / [І. М. Рассоха, Г. Г. Фесенко, О. Л. Рябченко та ін. ; за ред. М. В. Яцюка] ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків : Вид-во ХНАМГ, 2009. – 270 с. - Режим доступу :

<https://core.ac.uk/download/pdf/11317972.pdf> (дата звернення 07.12.2022)

У запропонованому курсі лекцій розглядаються актуальні проблеми історії України від її початків до сучасності. Висвітлено розвиток української державності, етнодержавотворчі процеси, становлення української нації у контексті загальноєвропейських історичних процесів.

14. Історія України : підручник для студентів неіст. спец. ВНЗ / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. М. І. Бушина, О. І. Гуржія ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : Вид-во ЧДТУ, 2016. – 644 с. - Режим доступу :

<https://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/13039/1/020063092.pdf> (дата звернення 07.12.2022)

У підручнику на основі сучасних підходів пізнання минулого, стислою й доступною мовою розглядаються найважливіші віхи та події української історії і культури з давніх часів до сьогодення.

15. Історія України : навч.-метод. посібник / Н. М. Левицька, В. О. Колосюк, С. Б. Буравченкова [та ін.] ; за ред. Н. М. Левицької ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т харч. технологій. – Київ : Кондор, 2015 – 336 с. - Режим доступу :

<http://dspace.nuft.edu.ua/bitstream/123456789/21744/1/History%20of%20Ukraine.pdf> (дата звернення 07.12.2022)

У пропонованому навчально-методичному посібнику висвітлюються події вітчизняної історії з найдавніших часів і донині з урахуванням сучасних досягнень історичної науки. Лекційний матеріал поданий у компактному, лаконічному викладі, легкому для сприйняття. Водночас історичні події висвітлено у науково-конкретній формі, розширено та конкретизовано аналіз окремих подій та фактів.

16. Історія України : навч. посіб. / [Андрушко Л. М., Гдакович М. С., Гетьманчук М. П. та ін. ; за ред. М. П. Гетьманчука] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів : Вид-во ЛДУВС, 2015. – 400 с. - Режим доступу :

<http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/12/1/%d1%96%d1%81%d1%82%d0%be%d1%80%d1%96%d1%8f%20%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d0%b8%202015.pdf> (дата звернення 07.12.2022)

Здійснено ґрунтовний аналіз етапів формування державності на етнічній території українців, національно-визвольної боротьби за її відновлення (після її втрати через різні причини), проблем сучасного державотворення.

17. Копиленко О. Л. Держава і право. 1917-1920 / Копиленко О. Л., Копиленко М. Л. – Київ : Либідь, 1997. – 208 с. – Режим доступу :

https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI-2010/KOPILENKO_1997.pdf (дата звернення: 12.12.2022)

У підручнику висвітлено розвиток української державності, етнодержавотворчі процеси, становлення української нації у контексті загальноєвропейських історичних процесів.

18. Косяк С. М. Акт Злуки : Інтерпретація пам'яттєвих смислів / С. М. Косяк // Гуманітар. вісник. – 2017. – Вип. 10. Іст. науки. – С. 110-116. - Режим доступу : https://visnyk.chdtu.edu.ua/files/10_26/14.pdf (дата звернення 07.12.2022)

У статті, на прикладі окремо взятого історичного факту (Акту Злуки), здійснено спробу аналізу і поєднання теоретичних студій з дослідження пам'яті та втілення деяких практик комеморації. Для українців, століттями позбавлених своєї власної державності й розірваних на частини між сусідніми країнами, проблема соборності завжди була особливо болючою та неймовірно складною. Незважаючи на численні лиха та труднощі, що випали на долю нашого народу, ідея всеукраїнської єдності ніколи не полишала його.

19. Кравчук О. М. Директорія УНР у Вінниці у грудні 1918 р. : документи і матеріали / О. М. Кравчук, С. Л. Калитко, І. І. Ратушняк ; Вінницький держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського, Вінницький нац. мед.ун-т імені М. І. Пирогова, Центр історії Вінниці. – Вінниця : Твори, 2020. - 268 с. - Режим доступу :

<https://dspace.vnmu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5095/83.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 12.12.2022)

Збірник документів і матеріалів присвячений подіям другої половини листопада – грудня 1918 р. – утвердженню влади Директорії Української Народної Республіки на Поділлі та її перебуванню у Вінниці.

20. Лазарович М. В. Історія України : навч.-метод. посібник / М. В. Лазарович ; М-во освіти і науки України, Терноп. акад. народ. госп-ва, Каф. українознавства. – Тернопіль, 2005. – 62 с. - Режим доступу :

<http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/556/1/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.pdf> (дата звернення 06.12.2022)

Курс «Історія України» є обов'язковим навчальним предметом у системі вищої освіти України. Вивчаючи історичну діяльність і суспільне життя українського народу в соціально-політичній та державотворчій сферах суспільства, історія, поряд з іншими суспільними дисциплінами, складає основу гуманітарної освіти молодого спеціаліста.

21. Литвин Микола. Західно-Українська Народна Республіка : державно-політичне та соціально-економічне реформування в умовах визвольної війни / Микола Литвин // Вісник Львів. ун-ту. Серія історична. – 2017. – Вип. 53. – С. 174–188. - Режим доступу :

<https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/9791-18827-1-PB.pdf> (дата звернення: 12.12.2022)

УНРада на сесії 3 січня 1919 р. урочисто проголосила намір об'єднати ЗУНР і УНР «в одну одноцілу суверенну Народну республіку», обрала делегацію (65 осіб) на чолі з віцепрезидентом УНРади Левом Бачинським, яка мала ратифікувати цю ухвалу. Актом злуки 22 січня 1919 р. у Києві ці плани було реалізовано. 23 січня Трудовий конгрес затвердив Універсал Директорії, й на цій підставі делегати УНРади ввійшли до складу парламенту УНР42. До складу Директорії УНР обрано Є. Петрушевича, ЗУНР стала Західною областю Української Народної Республіки (ЗО УНР).

22. Луцький Мирослав Іванович. Правові засади реалізації ідеї Соборності (до 100 річчя з моменту створення ЗУНР) / Мирослав Іванович Луцький // Наук.-інформ. вісник Івано-Франків. ун-у права ім. Короля Данила Галицького. Серія Право. – 2018. - № 5 (17). – С. 14 – 17. - Режим доступу :

<https://visnyk.iful.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/17-4-18.pdf> (дата звернення: 13.12.2022)

У статті основна увага зосереджена на дослідженні етапів юридичного оформлення Акту злуки УНР та ЗУНР, зокрема, виділено три етапи, яким дається детальна характеристика в ракурсі дослідження взаємовідносин між УНР та ЗУНР в умовах інтеграційних процесів на українських землях. Розглянуто підготовчий етап, на якому відбулося досягнення попередньої домовленості про об'єднання українських земель в єдину державу. Особливу увагу акцентовано на об'єднувачому етапі, який є центральним в юридичному оформленні Злуки українських земель і під час якого було підписано, оголошено і ратифіковано Акт злуки.

23. Маркова С. В. Історія України : навч.- метод. посібник / С. В. Маркова, В. О. Парандій ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – Київ : МАУП, 2007. – 266 с. - Режим доступу :

https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/p08_16.pdf (дата звернення 06.12.2022)

Історія України — це шлях боротьби українського народу за незалежність. Український досвід перемог і поразок гіркий, але водночас надзвичайно повчальний для нинішніх поколінь українців, які вже мають змогу жити у власній державі. У сучасних умовах, коли держава обрала демократичний шлях розвитку, шлях побудови громадянського суспільства, проблематика викладання та вивчення історії має особливе значення

24. Навчальний посібник з національно-патріотичної підготовки особового складу Збройних Сил України на 2022 навчальний рік / Аніщенко О., Топальський В., Мараєва В. [та ін.] ; за заг. ред. В. Мороза. – Київ : Вид-во НДЦ ГП ЗСУ, 2021. – 162 с. – Режим доступу :

https://dovidnykmpz.info/wp-content/uploads/2022/01/Posibnik_NPP_2022.pdf (дата звернення: 01.12.2022).

Ключовим рушієм революційних перетворень був український народ і його політична еліта, яка еволюціонувала від ідей політичної автономії та федерації до усвідомлення власної державної незалежності. Проголошення Української Народної Республіки стало визначною історичною подією, яка знаменувала відродження української державності у ХХ ст. Уперше в новітній історії український народ дійшов до найважливішого рішення – проголошення незалежної суверенної Української держави, остаточно розірвавши відносини з імперським центром і заклавши основи наступного державного будівництва.

25. Пиріг Р. Я. Джерела з історії Української революції 1917–1921 років : опубліковані документи і матеріали / Р. Я Пиріг // Архіви України. – 2011. - № 1. – С. 108 – 122. - Режим доступу : <https://archives.gov.ua/wp-content/uploads/11-28.pdf> (дата звернення 08.12.2022)

Висвітлюються тематичні інформаційні можливості такого важливого виду історичних джерел, як документальні публікації. Вже під час революції робилися спроби комплексного видання державних актових документів. Зокрема, відомий український діяч О. Саліковський у 1919 р. впорядкував збірник «Нова Україна: шлях нашої державності», до якого увійшли універсали Центральної Ради, Конституція УНР, Грамота гетьмана П. Скоропадського та Закони про тимчасовий державний устрій України, Акт злуки, матеріали Трудового конгресу.

26. Приходько М. М. Українська держава часів гетьмана Павла Скоропадського у контексті Європейської геополітики : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 ; 032 / М. М. Приходько ; М-во освіти та науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2019. – 218 с. – Режим доступу :

https://old.npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/D_26.053.02/PRYKHODKO.pdf (дата звернення 08.12.2022)

У дисертаційному дослідженні здійснено аналіз передумов, чинників та факторів впливу на процеси формування дипломатичної служби Гетьманату П. Скоропадського; оцінку внеску дипломатичного корпусу в становлення Української Держави в 1918 р.

27. Проблеми вивчення історії Української революції 1917–1921 років : зб. наук. ст. / редкол. : Руслан Пиріг (голов. ред.), Олена Бойко, Анатолій Буравченков [та ін.] ; НАН України, Ін-т історії України. - Вип. 5. – Київ : Вид-во Ін-ту історії України НАН України, 2010. - 340 с. – Режим доступу :

http://history.org.ua/JournALL/revol/revol_2010_5/revol_2010_5.pdf (дата звернення: 12.12.2022)

Збірник присвячений висвітленню різних аспектів історії Української революції 1917–1921 рр. Автори висвітлюють питання національної пам'яті, історіографічні рефлексії, проблеми політичної й соціальної історії, міжнародних відносин й культурного життя в добу визвольних змагань 1917–1921 рр.

28. Райківський І. Я. Ідея української національної єдності в громадському житті Галичини ХІХ століття : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01 / І. Я. Райківський ; НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, Ін-т народознавства. – Львів, 2014. – 36 с. – Режим доступу :

<http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/6985/1/82..pdf> (дата звернення 29.11.2022).

У сучасній історіографії посилився інтерес до вивчення українського національного руху ХІХ – початку ХХ ст. В українській політичній термінології національна єдність, що є однією з основоположних складових національної ідеї, трактується як «соборність». Втілення ідеї національної єдності України видавалося проблематичним на зламі ХІХ–ХХ ст.

29. Соборність України: історія і сучасність : зб. матеріалів обл. наук.-практ. конф. (20 січ. 2005 р.) ; редкол. : Єрмак О. П., Киридон П. В., Лахижа М. І., Матвієнко П. І., Пашко Л. Ф. ; Полтав. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. М. В. Остроградського, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : Вид-во ПОППО, 2005. – 60 с. – Режим доступу : <http://pano.pl.ua/file/book/sobornist.pdf> (дата звернення 29.11.2022).

Збірник містить матеріали про вікопомну дату в житті народу і держави - Акт Злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки 22 січня 1919 року.

30. Тимченко Роман. Відносини Української Народної Республіки й Західно-Української Народної Республіки (листопад 1918 - квітень 1920 рр.) : монографія / Роман Тимченко ; НАН України, Ін-т Історії України. - Київ : Вид-во ін-ту історії України НАН України, 2013. – 347 с. – Режим доступу :

<http://history.org.ua/LiberUA/978-966-02-6912-5/978-966-02-6912-5.pdf>

У монографії здійснене комплексне дослідження проблем взаємовідносин УНР і ЗУНР у 1918-1920 рр., визначено передумови й причини об'єднавчого процесу, характеризуються події, пов'язані з умовами укладання Акту злуки, дається їх оцінка. Розкрито основні організаційні заходи по втіленню ідей соборної єдності України в політичній, економічній, військовій і культурній сферах, висвітлено розбіжності в зовнішньополітичних орієнтаціях політичних лідерів УНР і ЗУНР.

31. Українська дипломатія в добу національно-визвольних змагань (1917– 1921 рр.): історія, проблеми, протиріччя, присвячена 100-річчю проголошення Акта Злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки : зб. наук. праць міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 21–22 лют. 2019 р.) ; редкол. : Шинкарук В. Д., Білан С. О., Харченко С. В. [та ін.] ; Гуманітар.-пед. ф-т, Каф. міжнар. відносин і сусп. наук, Центр пам'яткознавства [та ін.]. – Київ : Міленіум, 2019. - 268 с. - Режим доступу : https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u169/zbirnik_tez_ukrayinska_diplomatiya.pdf (дата звернення 08.12.2022)

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науковопрактичної конференції «Українська дипломатія в добу національно-визвольних змагань (1917–1921 рр.): історія, проблеми, протиріччя, присвяченої 100-річчю проголошення Акта Злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки».

32. Українська революція і державність (1917–1921 рр.) : наук.-бібліогр. вид. / НАН України ; редкол. : Л. А. Дубровіна (голова), Т. Д. Антонюк, В. М. Горовий [та ін.] ; наук. ред.: С. С. Кіраль ; наук. консультант В. Ю. Омельчук ; вступ. ст. В. Капелюшного ; авт. кол. : В. С. Гоїнець, Л. М. Ковінченко, Л. В. Лісовська ; бібліогр. ред. Л. С. Новосолової ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : НБУВ, 2018. – 817 с. - Режим доступу :

https://shron1.chtyvo.org.ua/Avtorskyi_kolektyv/Ukrainska_revoliutsiia_i_derzhavnist_191719_21_rr_Naukovo-bibliohrafichne_vydannia.pdf? (дата звернення 08.12.2022)

Науково-бібліографічний покажчик «Українська революція і державність (1917–1921 рр.)» хронологічно продовжує попереднє видання 2001-го року, що було позитивно оцінене фахівцями-істориками. У ньому описано назви офіційних документів, монографій, дисертацій, наукових статей з часописів, збірників, наукових записок вищих навчальних закладів і науково-дослідних установ, науково-популярних і мемуарних публікацій, книг, брошур, авторефератів дисертацій, тез, матеріалів наукових конференцій, рецензій тощо.

33. Цивілізаційна ідентичність українства : історія і сучасність : монографія / авт. кол. : О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (наук. ред.), О. Калакура, М. Юрій ; НАН Ураїни, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. - Київ : Вид-во ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. - 512 с. - Режим доступу :

<https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2022/05/Tsyvilizatsijna-identychnist-ukrainstva..pdf>
(дата звернення: 12.12.2022)

Висвітлюються шляхи збереження української ідентичності в чужоземному середовищі, роль зарубіжного українства у формуванні цивілізаційної ідентичності. Період Української революції та державотворення 1917–1921 рр. логічним продовженням усвідомлення значення соборницької ідеї та поглиблення національної ідентичності українців у контексті цивілізаційних цінностей.

Інші ресурси інтернет

34. Акт Злуки [Електронний ресурс] / Вікіпедія : сайт. – Режим доступу :

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BA%D1%82_%D0%97%D0%BB%D1%83%D0%BA%D0%B8 (дата звернення 29.11.2022). – Назва з екрана.

35. Акт Злуки : на шляху до створення Української держави [Електронний ресурс] // Суспільство : сайт. – Режим доступу :

<https://www.radiosvoboda.org/a/30384765.html> (дата звернення 29.11.2022).

36. Білецький Андрій. Андрій Білецький : «День Соборності України. Зовнішні та внутрішні виклики перед державою» : [інтерв'ю з лідером Національного Корпусу Андрієм Білецьким] / спілкувалася Світлана М'ялик // Українське радіо. – 20 січ. 2022 р. - Режим доступу :

<https://www.youtube.com/watch?v=Q5tKmhAEifk&t=45s> (дата звернення: 12.12.2022)

В інтерв'ю він говорив про Соборність, про загрозу повномасштабного вторгнення Росії, про територіальну оборону та про зброю і військово-промисловий комплекс.

37. День в історії. День соборності України [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. - Режим доступу :

<https://www.youtube.com/watch?v=LliVrHbgMvA> (дата звернення: 12.12.2022)

38. День соборності України [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. - Режим доступу :
<https://www.youtube.com/watch?v=nc2Y7ogFuFg> (дата звернення 10.12.2022)

39. День Соборності України [Електронний ресурс] / уклад., дизайн Покусай Л. В. // Наук. б-ка Нац. юрид. ун-ту ім. Ярослава Мудрого : сайт. – Режим доступу :
<https://library.nlu.edu.ua/BIBLIOTEKA/SAIT/Soborn-2021.pdf> (дата звернення : 01.12.2022). – Назва з екрана.
40. День Соборності України 2022 [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. - Режим доступу :
<https://www.youtube.com/watch?v=bSEvG8OCpCo>
41. Злука. День соборності України (з циклу Перемоги України) [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. - Режим доступу :
<https://www.youtube.com/watch?v=ejPrdRSVnTE> (дата звернення 10.12.2022)
42. Соборність України. «Живий ланцюг» 1990 року (архівні фотографії) [Електронний ресурс] // Радіо Свобода : сайт. – Режим доступу :
<https://www.radiosvoboda.org/a/archive-photos-zhyvyi-lantsiug-lviv-kyiv/30386492.html#:~:text=96> (дата звернення 10.12.2022)
43. Тарчевська Наташа. День Соборності України: п'ять фактів про забуту незалежність [Електронний ресурс] / Наташа Тарчевська // Факти : сайт. – Режим доступу :
<https://fakty.com.ua/ua/ukraine/suspilstvo/20220122-den-sobornosti-ukrayiny-p-yat-faktiv-pro-zabutu-nezalezhnist/> (дата звернення: 12.12.2022). – Назва з екрана.
44. Указ президента України № 42/99 Про День Соборності України [Електронний ресурс] // Президент України. Офіційне інтернет-представництво : сайт. – Режим доступу :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/99#Text> (дата звернення 29.11.2022).
45. Україна відзначає День Соборності. Виступ Зеленського [Електронний ресурс] // YouTube : сайт. - Режим доступу :
<https://www.youtube.com/watch?v=iay03vJAvvk> (дата звернення: 12.12.2022)
46. Указ президента України № 42/99 Про День Соборності України [Електронний ресурс] // Президент України. Офіційне інтернет-представництво : сайт. – Режим доступу :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/99#Text> (дата звернення 29.11.2022).

47. Українська революція [Електронний ресурс] / Вікіпедія : сайт. – Режим доступу :

[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%8E%D1%86%D1%96%D1%8F_\(1917%E2%80%941921\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%8E%D1%86%D1%96%D1%8F_(1917%E2%80%941921)) (дата звернення 08.12.2022). – Назва з екрана.

48. Україна відзначає День соборності. Яка історія цього свята [Електронний ресурс] // Суспільне Новини : сайт. – Режим доступу :

<https://suspiilne.media/200031-ukraina-vidznacae-den-sobornosti-aka-istoria-cogo-svata/> (дата звернення: 12.12.2022)

22 січня Україна відзначає День соборності. Цього дня у 1919 році на Софійській площі у Києві був проголошений Акт злуки Української Народної Республіки (УНР) й Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР).

49. Четвертий Універсал Української Центральної Ради [Електронний ресурс] / Вікіпедія : сайт. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/B8> (дата звернення: 12.12.2022)

50. 22 січня – День Соборності і першого проголошення Української державності у XX столітті [Електронний ресурс] // Український інститут національної пам'яті : сайт. – Режим доступу :

<https://old.uinp.gov.ua/news/22-sichnya-den-sobornosti-i-pershogo-progoloshennya-ukrainskoi-derzhavnosti-u-khkh-stolitti> (дата звернення 29.11.2022).